

Brief van Hart boven Hard

uitgesproken door Herman Van Goethem, rector van de Universiteit van Antwerpen

Bekijk deze bijzondere plek. Ooit is ze bedacht en opgetrokken om u te verrijken. En toch valt hier geen geld te verdienen. Niemand is hier voor de pure winst. Waarom komen we hier dan samen? Er zijn mensen, mensen met macht, die zich dat steeds moeilijker kunnen voorstellen: hoeveel het waard is om mensen te verrijken zonder directe winst. Wat ons hier bijeen brengt, is dat we werken aan menselijkheid. Zijn dat grote woorden? Liever grote woorden dan kleine boekhoudkunde. Hier doen we meer dan optellen en aftrekken. Hier doen we aan delen en vermenigvuldigen.

Sorry dat we steeds meer boekhouders moeten worden. Dat we steeds meer moeten meten en tellen – vooral tellen. Alleen wie veel koppen telt, doet het goed. Rendementen! Alsof je kunst of jeugdwerk kan meten. Ook in de gezondheidszorg en aan de universiteit slaat die logica toe. Wie geen vier patiënten per uur behandelt, is een luiwammes. Een onderzoeker die weinig publiceert, is een slechte onderzoeker. Allen ten prooi aan New Public Management.

Velen gingen u hier voor. Misschien zelfs uw ouders, uw grootouders. Op deze plek hangt nog hun droom: meer te worden dan een nummer, een anonieme werkkraacht, een brave consument. Hier leerden ze voor zichzelf denken, werden ze bevlogen wetenschappers, muzikanten, journalisten, sociaal werkers, handenarbeiders, ondernemers, mondige burgers. Dáár werd deze plek voor bedacht en opgetrokken: om mensen op te laden. Met kennis, cultuur, inzicht in de wereld, aandacht voor de ander. Dat is waar ze ons in het buitenland om benijden: onze kunst, ons onderwijs, ons jeugdwerk, ons verenigingsleven. Onze rijkdom wordt gekweekt en doorgegeven op plekken als deze. Om mee vorm te geven aan een noodzakelijk draagvlak in de samenleving voor vrijheid en medemenselijkheid. Om mee te bouwen aan een betere toekomst.

Maar sorry, voor u kunnen we dat niet meer garanderen.

U bent nu eenmaal deel van een tijdperk waarin verkozen politici hun beleid niet langer ophangen aan zulke dromen. Een tijdperk waarin onze hang naar kennis, inzicht en aandacht wordt weggecijferd. Voor cultuur, onderwijs en verenigingen blijven de noodzakelijke investeringen uit. De hervorming van het onderwijs is teruggedraaid. Er zijn straks 20% minder kunstorganisaties. De verenigingen hebben het water aan de lippen. Onze zorg wordt vermarkt.

De kunstensector heeft lang geprobeerd om die verarming van uw verrijking te verbergen. Nu is de grens bereikt. Het zal steeds moeilijker worden, voor sommigen onmogelijk, om dezelfde kwaliteit te blijven brengen.

Sorry. Sorry voor uw portemonnee. U betaalt een hoge prijs om hier te mogen zijn. Uw geld wordt geïnvesteerd in bewapende soldaten op straat, in gevechtsvliegtuigen van 15 miljard euro. Ondertussen hollen we vooruit in de polarisering.

Ontwikkelingssamenwerking is een van onze zwakke broertjes. Dat zijn de keuzes die

vandaag worden gemaakt. Sorry, maar wij begrijpen ze niet. Geloven onze politici echt dat we zo méér samenleving zullen creëren, nu die samenleving op ontploffen staat?

Sorry, dat is niet onze keuze. Deze plek staat voor waarde boven winst, voor hart boven hard. Wij dromen er juist van om onze diensten en verdiensten nog meer te delen met al die mensen die hier niet zijn, omdat de drempel te hoog blijkt, of de opstapjes te laag. Ook voor hen willen we het juist veel beter doen.

Want dat is het geloof dat deze bijzondere plek ademt, al generaties lang: dat een open en fijne samenleving begint bij open en fijne mensen. Bij samen leren, zorgen, beleven en doorgeven.

Als u daar ook nog in gelooft, lees deze boodschap dan voor op alle andere plekken waar de grens is bereikt. Wij hebben één grote kracht: wij geloven wél nog in delen en vermenigvuldigen, in een wereld waarin het niet gaat om rendement en opbrengst.